

Planforskning

Nettverkssamling for kommunal- og regionalplanlegging 2021

Janike Harsheim, Forskningsrådet

Porteføljer

Forskningsrådet investerer i forskning og innovasjon gjennom 15 porteføljer, som skal sikre at vi støtter de beste prosjektene. Porteføljene har hvert sitt porteføljestyre, med ansvar for å prioritere midler og sikre effekt av forskningen, gi råd og bidra til forsknings- og innovasjonspolitikken innen sitt ansvarsområde.

Vi investerer i forskning og innovasjon gjennom disse porteføljene

- › Demokrati, styring og fornyelse
- › Energi, transport og lavutslipp
- › Global utvikling og internasjonale relasjoner
- › Hav
- › Helse
- › Humaniora og samfunnsvitenskap
- › Industri og tjenestenæringer
- › Klima og polar
- › Landbasert mat, miljø og bioressurser
- › Livsvitenskap
- › Muliggjørende teknologier
- › Naturvitenskap og teknologi
- › Petroleum
- › Utdanning og kompetanse
- › Velferd, kultur og samfunn

§ Demokrati, styring og fornyelse

Samfunnet er avhengig av et velfungerende og robust demokrati. Store samfunnsutfordringer og behov for omstilling, krever en innovativ offentlig sektor i samspill med næringslivet og sivilsamfunnet. Vi trenger effektiv og bærekraftig styring, forvaltning og økonomisk politikk. Som samfunn må vi være godt forberedt på kriser og uforutsette hendelser.

[Aktuelle utlysninger](#)

[Meld deg på nyhetsbrev](#)

Overordnede planer

› Porteføljeplan

Porteføljeplanen beskriver investeringsmål, tiltak og forventede virkninger og samfunns effekter av Forskningsrådets totale investeringen innenfor porteføljeområdet.

› Porteføljeanalyse

Porteføljeanalysen kommer i løpet av 2021.

› Investeringsplan

Investeringsplanen skal gi oversikt over de samlede utlysninger og andre tiltak som planlegges med bruk av porteføljestyrets egne midler.

Planforskning - kort om bakgrunn

EVAPLAN
– evaluering av plan – og bygningsloven

PLAN LOV 2008 OSLOMET N M B U tØi norut UNIVERSITETET TROMSØ UIT / HOGSKOLEN ARKTISKE UNIVERSITETET NN

Evalueringen har vært en del av DEMOSREG II-programmet Forskningsrådet

Samarbeidsprosjekt innenfor planforskning

Formål

Forskningen skal bidra til å utvikle det kunnskapsgrunnlaget som må ligge til grunn for planlegging etter plan- og bygningsloven, for å oppnå en bærekraftig samfunnsutvikling

Tematiske prioriteringer

- Plan og marked - effektivitet og gjennomføringskraft i planleggingen
- Plan- og bygningsloven - utvikling og bruk av det juridiske mulighetsrommet i loven og behov for nye virkemidler
- FNs bærekraftsmål - planleggingens rolle i å bidra til oppfølging av relevante mål
- Planleggingens kompetansegrunnlag - forhold som påvirker samfunns- og arealplanleggingen og krav til kompetanse hos ulike aktører

Samarbeidsprosjekt:

- Har krav om brukermedvirkning
- Skal styrke utdanningene innenfor planforskning

Tre utlysninger (2019, 2020 og 2021)

- Fem prosjekter er finansiert
- Prosjekt ved fire forskningsinstitusjoner:
 - Nordlandsforskning
 - OsloMet - NIBR
 - Transportøkonomisk institutt
 - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

SECPLAN - Planning for Sustainable Second-Home Development

Planlegging for bærekraftig fritidsboligutbygging

Jin Xue, prosjektleder

NMBU

Problemstilling

- Det har vært en sterk vekst og modernisering av fritidsboliger i Norge de siste årene;
- Denne utviklingen gir vesentlige utfordringer knyttet til bærekraft, inkludert miljøvern og klimaendringer (blant annet forskningsprosjekt SPAVACC);
- Planlegging har et stort potensial til å styre utviklingen i en mer bærekraftig retning, men har imidlertid enda ikke klart å møte denne utfordringen på en god nok måte.
- **Hovedspørsmål:** Hvordan kan planlegging fremme bærekraftig utvikling av fritidsboliger?

Forskningspartnere

- Universitetet i Agder
- Stiftelsen Telemarksforsking
- Aalborg Universitetet, Danmark

Samarbeid med brukere

- **Nasjonalt:** Miljødirektoratet, KS
 - **Regionalt:** Vestfold og Telemark fylkeskommune (VTFK)
 - **Interkommunalt:** Valdres Natur- og Kulturpark (VNKP)
 - **Kommunalt:** Øystre Slidre kommune (ØSK)
-
- Samarbeidspartnerne gir ulike rammer for å undersøke dynamikker i fritidsboligplanlegging for bærekraft;
 - Dekker fritidsboliger både på fjellet og ved kysten.

The Planning and Building Act between market demand, land policy, sustainability, temporality, and intergenerational justice (LANDTIME)

Knut Boge, prosjektleder
NMBU

Tema og sentrale problemstillinger

- Plan- og bygningsloven (PBL) sett fra et institusjonelt-, styrings- og tidsperspektiv med særlig vekt på regionalt- og kommunalt nivå, fra regionale strategiplaner til reguleringsplaner
- Planprosessene gjennomføres i et hierarki av styringsnivåer, der ulike romlige perspektiver og tidshorisonter gjør seg gjeldende, og der planene i mange tilfeller er gjenstand for endringer og unntak
 - Det norske plansystemets funksjonelle kapasitet til å håndtere ulike tidshorisonter for romlig utvikling, eiendom og eiendomsrett, herunder hvordan lovhjemlet planlegging sikrer fremtidige generasjoners interesser og rettigheter
- Oppfølging av EVAPLAN (2014-2018)
- Gjennomgang av systemutbedringer og erfaringer knyttet til håndtering av tid og hensynet til framtidige generasjoner i PBL, som et bidrag til norsk og internasjonal kunnskap om planlegging og offentlig forvaltning.

Samarbeidspartnerne

- Fra praksisfeltet
 - Nordland fylkeskommune
 - Flakstad, Vågan, Vestvågøy og Meløy
 - Bergen kommune
 - Indre Østfold kommune
 - Domstoladministrasjonen

- Fra akademia
 - Aalborg universitet (DK)
 - Université Rennes 2 (F)
 - Transportøkonomisk institutt (TØI) (N)
 - Carl von Ossietzky Universität Oldenburg (D)
 - Institute for National Policy Research/Technion (ISR)
 - Normandy Chair for Peace (F)

Ås Landbrugsskole

N. L. No. 1108

FIELD OF GOALS

Co-production and implementation of the Sustainable Development Goals in regional and local planning

Nordlandsforskning

Prosjektleder: Aase Kristine Lundberg

FIELD OF GOALS

- Utvikle et rammeverk for implementering av FNs bærekraftsmål i lokal og regional planlegging
 - Vurdere tidligere og pågående arbeidet med bærekraftig utvikling i de to regionene
 - Utvikle metodikk for lokalisering av FNs bærekraftsmål ved hjelp av scenarier og veikart
- Teste ut disse metodene i konkrete planprosesser og gi politikk anbefalinger basert på disse
- Integrere FNs bærekraftsmål i relevante studieprogram i planutdanninger
- Styrke arbeidet med bærekraftsmålene i lokal og regional planlegging gjennom samskaping og sosiale læringsprosesser

Et samarbeidsprosjekt

Høgskulen
på Vestlandet

WESTERN NORWAY RESEARCH INSTITUTE
VESTLANDSFORSKING

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Forsknings-
institusjoner

Utdannings-
institusjoner

NORD
universitet

FN-SAMBANDET
UNITED NATIONS ASSOCIATION OF NORWAY

Noregs miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Nordregio

Asker
kommune

Referansegruppe

VIKEN
FYLKESKOMMUNE

Samarbeidspartnere i to norske regioner:

**Vestland
fylkeskommune**

Fylkesmannen i Vestland

**Sunnfjord
kommune**

**Gloppen
kommune**

Bømlo kommune

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Fylkesmannen
i Nordland

Vestvågøy kommune

bodø
KOMMUNE

**Sortland
kommune**

NARVIK
KOMMUNE

STRATEGIC HOUSING

THE SOCIAL SUSTAINABLE CITY – THE ROLE OF STRATEGIC PLANNING FOR LOCAL HOUSING MARKET HETEROGENEITY

Forskningsprosjektet spør:

Hvordan sikre inkluderende lokale boligmarkeder

- som gir lavinntektsgrupper tilgang
- som gir sosialt og økonomisk heterogene boligområder
- som i sum gir mangfoldige byområder og nabolag?

Et samarbeidsprosjekt med brukerinvolvering, finansiert av
Norges forskningsråd (2020-2022)

NIBR-OsloMet, NMBU, UiT, KTH,
Asplan Viak, SoCentral, Oslo kommune,
Bergen Kommune og Lørenskog kommune

Partnere

- NIBR-OsloMet
- NMBU
- UiT
- KTH
- Asplan Viak
- SoCentral
- Oslo kommune
- Bergen kommune
- Lørenskog kommune

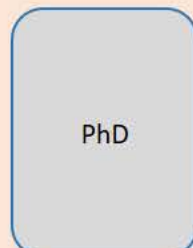
Gro Sandkjær Hanssen

Kim Astrup

Berit Irene Nordahl

PhD

OsloMet

Rolf Barlindhaug

Dag Einar Sommervoll

Anna Granath
Hansson

Torill Nyseth

Toril Ringholm

Erik Plathe

Thomas Berman

Planning, knowledge and collaboration for developing vibrant and attractive city centres -TØI

Mål: Å bidra til at små og mellomstore byer planlegger og utvikler sine byer og sentrum på måter som gir mer attraktive og levende sentrum

Et 'attraktivt sentrum' - er definert som et sentrum innbyggerne setter pris på og bruker ofte, og som oppfattes som et godt sted å bo og å drive ulike typer næringsvirksomhet

Hva er det som bidrar til at sentrum er og blir attraktivt? – sentrums attraktivitet er 'avhengig variabel' gjennom prosjektet

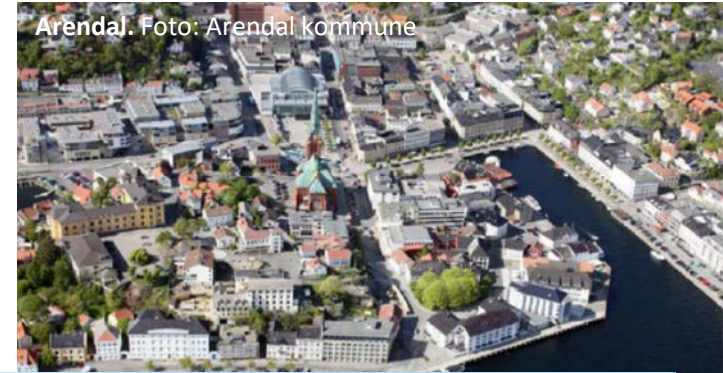
CITYCENTRE

Samarbeidspartnere

- TØI: Transportøkonomisk institutt, prosjektleder Aud Tennøy
- NIKU: Norsk institutt for kulturminneforskning
- NMBU: PhD

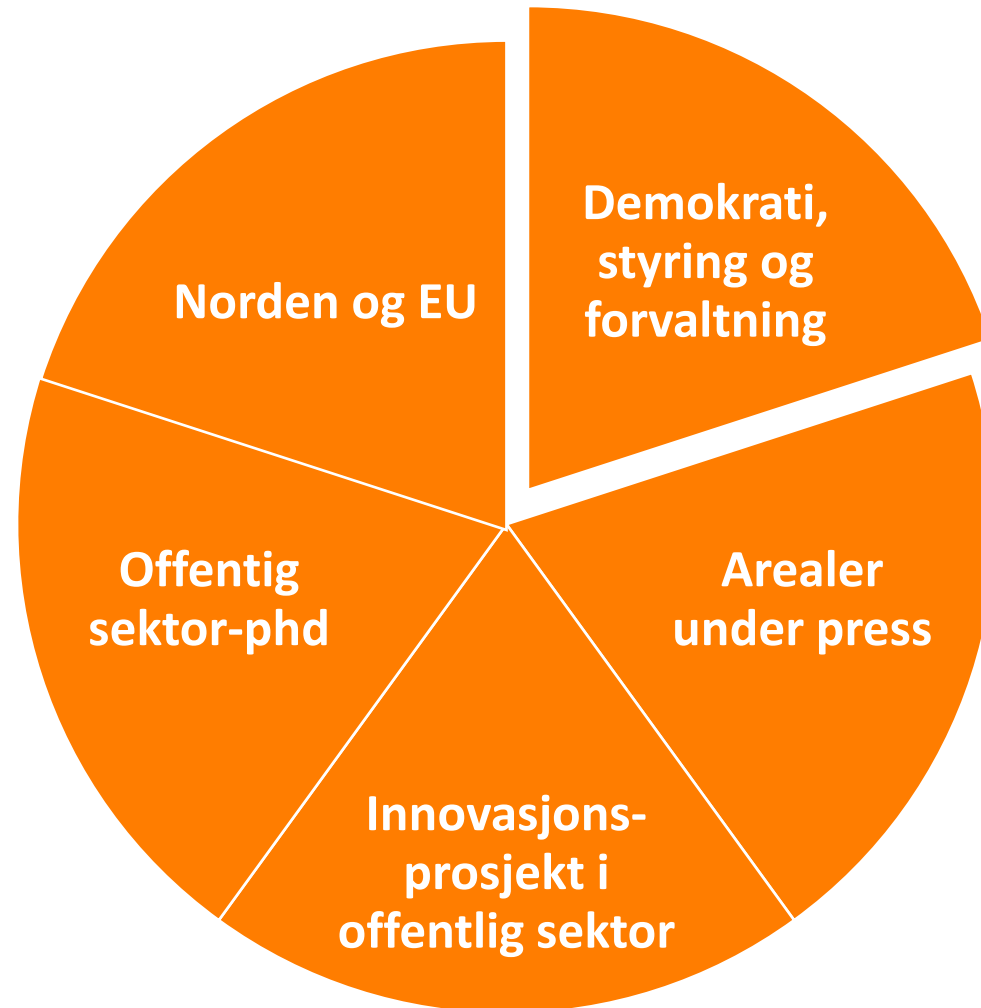
- Agder FK, **Arendal** kommune, Arendal by AS
- Viken FK, **Kongsberg** kommune, Kongsberg næringsforum AS
- Innlandet FK, **Lillehammer** kommune, Lillehammer sentrum AS
- Vestfold og Telemark FK, **Tønsberg** kommune, Tønsberg sentrumsutvikling AS

- Internasjonal vitenskapelig rådgivende gruppe

Planforskning – også i andre utlysninger

105 millioner til forskning på Arealer under press i havet og kystsonen

Søknadsfrist 9. februar 2022

Hvorfor «arealer under press»

- Samfunnet har behov for å disponere arealer (terrestriske, limniske og marine) til ulike formål innenfor infrastruktur, industri, energi, landbruk, næringsinteresser, fritidsformål og bebyggelse mm.
- Samtidig har vi behov for, og forpliktelse til, å verne, forvalte og restaurere natur.
- Hvordan vi bruker og forvalter jordas arealer og naturmangfold, er sammen med klimaendringene, den største utfordringen vi må finne løsninger på for å nå de globale bærekraftsmålene
- Konsekvenser, interesseavveininger/konflikter og løsninger for arealbruk i fokus

Arealer under press – viktige punkter

- Lyst ut som tema under utlysningstypen «*samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv*»
- Fokus på norske forhold – men åpen for internasjonale samarbeidspartnere
- Sektorovergripende problemstillinger og samarbeid
- Tverrfaglighet
- Tydelig brukermedvirkning

- Hatt utlysninger også i 2020 (150 mill) og 2021 (135 mill)

Mind the Gap: Bridging knowledge and decision-making across sectoral silos and levels of governance in ecosystem based management

EcoGaps

1. Bakgrunn:

Helhetlig samfunnsplanlegging og politikkutforming utfordres av en fragmentert forvaltning. Samtidig trues økosystemene av arealbruk, klimaendringer og tap av biologisk mangfold.

2. Mål/utfordringer/problemstillinger

A. Frembringe ny forskning om hvordan bruk av økosystemkunnskap i arealplanleggingen og vannforvaltningen på lokalt og regionalt nivå i Norge kan styrkes, gjennom økosystemregnskap og konsekvensutredninger.

B. Teste og vurdere ny metodikk for økosystemregnskap i Nordre Follo kommune og Viken fylkeskommune, basert på FNs standard for økosystemregnskap: Experimental Ecosystem Accounting, SEEA EA.

3. Anvendelse/brukerkontakt/viktigste bruker:

Akademia, kommuner, fylkeskommuner, offentlig forvaltning

Foto: Marthe Indset

Foto: Dreamstime

Prosjekteier: OsloMet - Storbyuniversitetet

Prosjektleder: Forsker Marthe Indset (marthe@oslomet.no)

Prosjektperiode: 2021-2025 **Prosjektnummer:** 320042

Prosjekttype: Samarbeidsprosjekt

Finansiering fra Forskningsrådet: 11,5 mill. NOK

Samarbeidspartnere og ev. finansieringskilder: OsloMet, NINA, Viken Fylkeskommune, Nordre Follo kommune, Sabima

Nettside: <https://www.oslomet.no/en/research/research-projects/ecogap-bridging-knowledge-and-decision-making-across-sectoral-silos-and-levels-of-governance>

Space for resilience (SPARE) - how do we plan for stormwater, biodiversity and recreation to increase urban resilience?

Bakgrunn

- For lite plass satt av til robuste strukturer for overvann, biodiversitet og rekreasjon
- Sosio-politiske barrierer og manglende samarbeid på tvers

Mål

Fremskaffe kunnskap, utvikle løsninger og teste nye styringsmetoder som sikrer en sterk inkludering av overvann, biodiversitet og rekreasjonsformål i urban byplanlegging for å lage mer klimarobuste byer.

Brukere

Byplanleggere, statsforvaltning, VA- etater, kommuner, osv.

Prosjekt eier: NIVA

Prosjektleder: Isabel Seifert-Dähnn, Isabel.Seifert@niva.no

Periode: 2021 - 2025 **Prosjekt nummer :** 326641

Prosjekttype: Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv

Finansiering fra NFR: 26,7 mill. NOK

Samarbeidspartnere: NINA, NMBU, Universitetet i København, Pådriv, Oslo kommune (PBE, BYM), Asker kommune, Bærum kommune, Lørenskog kommune, Volue Technology AS

4 innovasjonsprosjekter i offentlig sektor

ÅLESUND KOMMUNE

SMART PLAN - bærekraftig samfunnsutvikling gjennom samskaping og visuell simulering i planprosesser

SENJA KOMMUNE

DRIVKRAFT - Ungdom og næringsliv i klima-, miljø- og energiplanlegging for bærekraftige distriktskommuner

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Medvirkningsmetoder for klimatilpasning

HERØY KOMMUNE

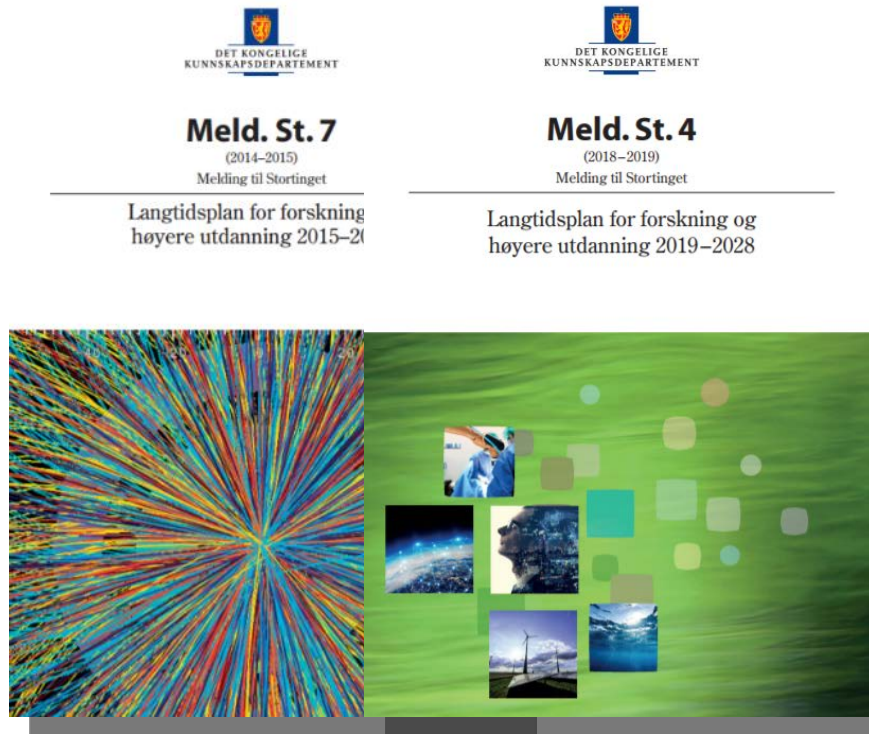
KystBruk- Presis kystsoneplanlegging med fokus på havbruk

Fornyelse og innovasjon i offentlig sektor høyt på agendaen

2012, 2018 og 2020:
Forskningsrådet løfter arbeidet med innovasjon i offentlig sektor gjennom policy og strategier

2014 og 2018:
Fornyelse i offentlig sektor og demografiutfordringen får sentral plass i Regjeringens langtidsplaner for forskning og høyere utdanning

2020:
Stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor